

LV

LV

LV

EIROPAS KOPIENU KOMISIJA

Briselē, 18.9.2008
SEC(2008) 2425

KOMISIJAS DIENESTU DARBA DOKUMENTS

pavaddokuments

PADOMES REGULA

par dzīvnieku aizsardzību nonāvēšanas laikā

IETEKMES NOVĒRTĒJUMA KOPSAVILKUMS

{COM(2008) 553}
{SEC(2008) 2424}

KOMISIJAS DIENESTU DARBA DOKUMENTS

pavaddokuments

PADOMES REGULA

par dzīvnieku aizsardzību nonāvēšanas laikā

IETEKMES NOVĒRTĒJUMA KOPSAVILKUMS

Katru gadu ES kautuvēs nonāvē gandrīz 360 miljonus cūku, aitu, kazu un liellopu, kā arī vairāk nekā četrus miljardus mājputnu. Turklāt kažokādu nozarē Eiropā nonāvē aptuveni 25 miljonus dzīvnieku, savukārt inkubatoros nonāvē aptuveni 330 miljonus cāļu, kuri ir diennakti veci. Arī infekcijas slimību kontrole var prasīt tūkstošiem un pat miljoniem dzīvnieku nonāvēšanu.

Lauksaimniecības dzīvnieku nonāvēšanu reglamentē Padomes Direktīva 93/119/EK¹ par dzīvnieku aizsardzību kaušanas vai nonāvēšanas laikā. Direktīvā ne reizi nav izdarīti grozījumi. Tāpēc šajā ietekmes novērtējumā galvenais uzsvars likts uz to, vai problēmas ir mainījušās un vai sākotnēji noteiktie mērķi vēl ir spēkā.

Komisijas priekšlikuma sākuma punkts bija divu Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādes sniegto zinātnisko atzinumu pieņemšana 2004. un 2006. gadā, kuros ieteikts pārskatīt minētās direktīvas tehniskos pielikumus. Vienlaikus 2005. gadā Pasaules Dzīvnieku veselības organizācija pieņēma divas vadlīnijas par dzīvnieku aizsardzību nokaušanas vai nonāvēšanas laikā, nonākot pie līdzīgiem secinājumiem. Tāpēc Komisija 2006. gadā pilnvaroja neatkarīgu konsultantu, lai veiktu pētījumu par apdullināšanas/nonāvēšanas praksi kautuvēs un tās saimnieciskajām un sociālajām sekām, kā arī ietekmi uz vidi. Pētījumu pabeidza 2007. gadā. Tai pašā laikā Komisija rīkoja apspriešanas ar ieinteresētajām personām un dalībvalstīm. Tika analizēti Eiropas Komisijas Pārtikas un veterinārā biroja ekspertu ziņojumi, jo tajos atspoguļots pašreizējās direktīvas īstenošanā paveiktais dalībvalstīs. No 2007. gada decembra līdz 2008. gada februārim notika arī apspriešana internetā.

Ierosinātais tiesību akts galvenokārt attiecas uz kautuvēm, kažokzvēru audzēšanu, inkubatoriem un nonāvēšanu slimību apkarošanas pasākumu ietvaros. Tas īpaši skar gaļas nozari, jo tajā tiek nonāvēts visvairāk dzīvnieku. Attiecībā uz šo nozari tiesību aktu prasības ir vissīkāk izstrādātas, un tas izskaidro, kāpēc ietekmes novērtējumā visvairāk uzmanības ir veltīts šai nozarei.

¹ OV L 340, 31.12.1993., 21. lpp.

Kopš 1993. gada lauksaimniecības dzīvnieku nonāvēšanas apstākļi ir būtiski mainījušies. Ir ieviestas jaunas tehnoloģijas, veikti jauni zinātniskie pētījumi, tādēļ spēkā esošie standarti dažās jomās ir novecojuši. Mūsu sabiedrībā ir augušas arī bažas par dzīvnieku labturību, un Eiropas iedzīvotāji kļūst arvien prasīgāki attiecībā uz šo pārtikas aprites aspektu. Pēc "Higiēnas tiesību aktu paketes" un vairāku ES tiesību aktu par pārtikas nekaitīgumu pieņemšanas, kuros uzsvērtas pārtikas aprītē iesaistīto uzņēmēju atbildība, ir mainījušās arī juridiskās prasības attiecībā uz kautuvēm. Saistībā ar masveida nonāvēšanu dzīvnieku slimību lielu epidēmiju laikā aktuāli ir kļuvuši jautājumi par metodēm, kas nodrošinātu dzīvnieku humānu nogalināšanu. Komisija 2006. gadā pieņēma pirmo Kopienas rīcības plānu par dzīvnieku aizsardzību un labturību, tādējādi ieviešot jaunus jēdzienus, piemēram, labturības indikatori, un konstatējot vajadzību īstenot papildu pētījumu programmas un izveidot dzīvnieku labturības references centrus.

Arī spēkā esošajos ES tiesību aktos konstatētas konkrētas problēmas, piemēram, tas, ka nav saskaņotas apdullināšanas jaunās metodes, nav skaidri formulētas uzņēmēju atbildības jomas attiecībā uz dzīvnieku labturību, personālam, kas strādā ar dzīvniekiem, trūkst vajadzīgo profesionālo zināšanu vai ka ir neapmierinoši dzīvnieku labturības apstākļi, tos nonāvējot slimību apkarošanas pasākumu ietvaros.

Kopš 1974. gada lauksaimniecības dzīvnieku nonāvēšanu reglamentē ES tiesību akti, un 1993. gadā ir nostiprināta Kopienas pieredze. Apspriešanās ar ieinteresētajām personām un ar dalībvalstīm apstiprinājās tas, ka Kopienas iniciatīvai šajā jomā ir būtiska nozīme. Minētie tiesību akti attiecas uz gaļas nozari, iekārtu ražotājiem un uz dažām lauksaimnieku darbībām. Visās minētajās nozarēs darbība notiek starptautiskā mērogā, un to pārstāvji pauž vajadzību izveidot ES ietvarstruktūru.

Šim ietekmes novērtējumam klāt pievienotās iniciatīvas vispārīgie mērķi ir šādi: uzlabot dzīvnieku aizsardzību kaušanas un nonāvēšanas laikā, vienlaikus nodrošinot visiem iesaistītajiem uzņēmējiem vienādus darbības nosacījumus, lai ražošanas izmaksu vai tirgus pieejamības atšķirības šo uzņēmēju vidū neietekmētu viņu konkurētspēju. Šai iniciatīvai būtu arī jāveicina labāks regulējums/vienkāršošanas politika.

Konkrētie mērķi ir šādi: sekmēt inovācijas, lai dzīvnieku apdullināšanu veiktu humāni, uzlabot dzīvnieku labturības integrēšanu ražošanas procesā kautuvēs, uzlabot iesaistītā personāla profesionālo zināšanu līmeni un uzlabot dzīvnieku aizsardzību, kad notiek masveida nonāvēšana.

Risinājumi ir dažādi, sākot no iespējas nedarīt neko (1. risinājums), juridiski nesaistošiem ieteikumiem (2. risinājums), līdz direktīvas tehnisko pielikumu grozījumiem (3. risinājums) un tiesību aktu reorganizēšanai (4. risinājums).

Kaušanas izmaksas ir tikai neliela daļa no visām kautuves darbības izmaksām (20 %), taču tās var ietekmēt kautuves konkurētspēju. Tomēr nav paredzams, ka dzīvnieku kaušanas izmaksu izmaiņas varētu ietekmēt gaļas galīgo cenu. Kautuvēs jau tiek veiktas pastāvīgas oficiālās pārbaudes saskaņā ar pārtikas nekaitīgumu regulējošajiem tiesību aktiem. Dzīvnieku labturības jomā spēkā esošie tiesību akti neparedz papildu prasības attiecībā uz oficiālām pārbaudēm. Dzīvnieku labturība labvēlīgi ietekmē gaļas kvalitāti un darba drošību. Tāpat tā labvēlīgi ietekmē tirgu. Nav konstatēta būtiska ietekme uz vidi.

Salīdzinot dažādos risinājumus, rodas iespaids, ka iespējai nedarīt neko (1. risinājums) vairākos aspektos ir nelabvēlīga ietekme uz noteiktajiem mērķiem. Neviens no tiem nav

sasniedzams, izmantojot šo risinājumu. Paredzams, ka daudzi dzīvnieku labturības aspekti pasliktināsies, turpretī uzņēmumiem nāksies darboties vidē, kas dažādās dalībvalstīs arvien vairāk atšķirsies. Tāpēc vienkāršošanas ziņā stāvoklis nevis uzlabosies, bet gan tieši pretēji. Šāds stāvoklis neveicinās inovācijas, neskatoties uz dažās dalībvalstīs veiktajiem pasākumiem. Īstermiņā tiks samazinātas uzņēmumu un iestāžu ekonomiskās izmaksas. Taču kaitējošajai ietekmei uz gaļas kvalitāti, sabiedrības viedokli un darba drošību ilgtermiņā varētu būt ekonomiski nelabvēlīgas sekas gaļas nozarē.

Savstarpēji salīdzinot pārējos risinājumus un ņemot vērā noteiktos mērķus, neapšaubāmi izdevīgāks ir 4. risinājums, kas paredz tiesību aktu reorganizēšanu, turpretī direktīvas grozījumi (3. risinājums) nodrošinātu dažas priekšrocības, bet ar juridiski nesaistošu ieteikumu sniegšanu (2. risinājums) nepietiktu, lai sasniegtu lielāko daļu no mērķiem. Tāpēc 2. risinājumu vienu pašu nevar uzskatīt par problēmu pietiekamu risinājumu, taču to var uzskatīt par interesantu papildu instrumentu.

Juridiski nesaistoši ieteikumi (2. risinājums) īpaši palīdzētu uzlabot dzīvnieku aizsardzību un gaļas kvalitāti. Šis risinājums arī palīdzētu panākt vienādus darbības nosacījumus uzņēmumiem, tomēr, tā kā šis risinājums neparedzētu saistības, to varētu īstenot ierobežotā apjomā.

Direktīvas reorganizēšana (4. risinājums) ir vienīgais risinājums, ar kura palīdzību var veicināt inovācijas un panākt vienkāršošanu (juridiskā instrumenta maiņa un jaunas pieejas izmantošana). Izmantojot šo risinājumu, var arī panākt vairāk priekšrocību attiecībā uz dzīvnieku aizsardzību nekā ar direktīvas grozījumiem (3. risinājums). Ir arī paredzams, ka šim risinājumam būtu vislabvēlīgākā ietekme uz gaļas kvalitāti, sabiedrības viedokli un darba apstākļu uzlabošanu kautuvēs.

Izmantojot 3. un 4. risinājumu, dažiem uzņēmumiem radīsies īstermiņa izmaksas, taču to radītā ietekme būs atšķirīga, atkarībā no tā, vai tiks veikti konkrēti pasākumi, piemēram, varbūtēja pārejas periodu noteikšana, vai arī izņēmumu paredzēšana konkrētos gadījumos.

Ietekme uz vidi visos risinājumos tiek vērtēta kā neitrāla, jo, vācot datus, nav gūts apstiprinājums par būtisku un/vai tiešu ietekmi uz vidi.

Regula (EK) Nr. 882/2004 par pārtikas un dzīvnieku barības oficiālo kontroli² paredz dzīvnieku labturības tiesību aktu vispārīgu uzraudzību, un šajā dokumentā nav ierosināts šajā posmā izstrādāt konkrētu instrumentu, kas dalībvalstīm radītu administratīvu slogu.

² OV L 165, 30.4.2004., 1.-141. lpp.